आर बी आय/ २००७-०८/१७
महापरिपत्रक क्र.१ / २००७-०८

जुलै २, २००७

विदेशी मुद्रांचा व्यवहार करणाऱ्या सर्व अधिकृत बँका

महोदय / महोदया

विदेशातील संयुक्त उद्योगात (जेव्हा) संपूर्ण मालकीच्या (डब्ल्यु ओ एस) सहाय्यक उद्योगात रहिवाशांनी केलेल्या थेट गुंतवणुकीवरील महापरिपत्रक.

विदेशी मुद्रा व्यवस्थापन अधिनियम १९९९(१९९९ चा ४२) च्या, कलम ६च्या उपकलम (३) च्या खंड (अ) मधील तरतुदींनुसार व अधिसूचना क्र. जी एस आर ७५७ (ई) दि. नोव्हेंबर १९, २००४ सह आणि वेळोवेळी सुधारित केलेल्या फेमा अधिसूचना १२०/आर बी-२००४ दि.जुलै ७, २००४ च्या अन्वये, रहिवाशांना विदेशातील संयुक्त उद्योगात (जेव्ही) आणि संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक (डब्ल्यु ओ एस) उद्योगात थेट गुंतवणूक करण्याची मुभा आहे.

२. या महापरिपत्रकात, **"विदेशातील संयुक्त उद्योगात (जेव्ही) / संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक (डब्ल्यु ओ एस) रहिवाशांद्वारे गुंतवणूक या विषयावरील अस्तित्वात असलेले सर्व निदेश"** एकाच ठिकाणी एकत्रित केलेले आहेत. परिशिष्टामध्ये त्यासंबंधीची सर्व परिपत्रके / अधिसूचनांची यादी दिली आहे.

३. हे महापरिपत्रक एक वर्षाच्या सनसेट क्लॉज नुसार प्रसृत करण्यात आले आहे. हे परिपत्रक जुलै ०१, २००८ रोजी मागे घेतले जाईल व त्याच्या जागी या विषयावरील अद्यावत केलेले महापरिपत्रक ठेवले जाईल.

आपला विश्वासू,

(सलीम गंगाधरन**)**

मुख्य महाव्यवस्थापक

अनुक्रम

अ.१- प्रस्तावना--४
अ.२- वैधानिक पाया--४
अ.३- मनाई - हरकती---५
अ.४- सर्वसाधारण परवानगी ----------------------------------५

विभाग ब भारताबाहेर थेट गुंतवणूक------------------------------------६
ब.१-स्वयंचलित मार्ग (ऑटोमॅटीक रुट)--------------------------६
ब.२- निधी पाठविण्याची रीत (मेथड ऑफ फंडिंग)---------------७
ब.३- निर्यात व इतर प्रकारच्या येणे असलेल्या रकमेचे
भांडवलीकरण---८
ब.४- शेअर्स व्यवस्थेमधील अदलाबदलीने केलेली गुंतवणूक------८
ब.५- विदेशात नोंदणी केलेल्या कंपन्यांच्या साधारण भागांमध्ये
(इक्विटी) गुंतवणुकी---९
१. कॉर्पोरेट्स --९
२. वैयक्तिक --९
३. म्युच्युअल फंडाद्वारे गुंतवणूक --------------------------------९
ब.६- रिझर्व बँकेची मंजुरी---------------------------------------१०
ब.७- वित्त सेवा क्षेत्रामध्ये गुंतवणूक------------------------------१०
ब.८- गुंतवणूक केल्यानंतरचे बदल / अस्तित्वात असलेल्या
जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस मध्ये अतिरिक्त गुंतवणूक ---------------११
ब.९- निविदाद्वारे किंवा बोलीद्वारे (बिडिंग) विदेशी कंपनी
मिळविणे ---११
ब.१०- भारतीय व्यक्ती / संस्था (एंटिटी) असल्याने दायित्व----११
ब.११- एखाद्या जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस ची विक्री करुन
केलेले हस्तांतरण---११
ब.१२- शेअर्स गहाण / तारण ठेवणे (प्लेज ऑफ शेअर्स)---------१२
ब.१३- विदेशी थेट गुंतवणुकीमधील व्यवहार रक्षण (हेजिंग)-----१२

विभाग क- थेट गुंतवणुकीऐवजी इतर मार्गांनी विदेशी सिक्युरिटीजमध्ये
गुंतवणूक---१३
क.१ - काही बाबतीत सर्वसाधारण विदेशी सिक्युरिटीज
विकत घेण्यासाठी / मिळविण्यासाठी परवानगी-----------------१३
क.२ - भारतात रहिवासी असलेल्या व्यक्तीद्वारा विदेशी
सिक्युरिटीचे हस्तांतरण ---१४
क.३ – काही बाबतीत सर्वसाधारण परवानगी

अधिकृत प्रतिनिधी बँकांना कार्यकारी निदेश-----------------------१४

भाग - २ अधिकृत डीलर बँकांसाठी कार्यकारी सूचना ---------------------१५

१. नेमलेल्या शाखा--१५
२. कार्यरीतींबाबत सर्वसाधारण निदेश----------------------------१५
३. परिपत्रक क्र.फेमा १२० / २००४-आरबी दि.जुलै ७, २००४ मधील विनियम ११ खालील गुंतवणुकी ---१६
४. युनिक आयडेंटीफिकेशन नंबरचे वाटप (ॲलॉटमेंट)-----------१६
५. शेअर्सची अदलाबदल करुन (शेअर स्वॅप) गुंतवणूक-----------१६
परिपत्रक क्र.फेमा १२० / २००४-आरबी दि.जुलै ७, २००४ मधील विनियम ९ खालील गुंतवणुकी ---१७
६. एडीआर /जीडीआर शी जोडलेल्या स्टॉक पर्याय योजनेखाली विदेशी सिक्युरिटीजची खरेदी-------------------------------------१७
७. बयाणा रक्कम (अर्नेस्ट मनी) किंवा बिड बॉंड गॅरंटीसाठी रक्कम ठेवण्याबाबत ---१७
८. एखाद्या जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चे शेअर्स विक्रीद्वारे हस्तांतरण करण्याबाबत---१८
९. ई एस ओ पी बाबत अहवाल पाठविणे--------------------------१९
जोडपत्र -अ ---१९
जोडपत्र -ब---२०
ओडीए--२१
घोषणापत्र---२७
ओडीबी---३०
ओडीजी---३४
ओडीआय---४०
ओडीआर---५७
परिशिष्ट---६३

भाग १

विभाग अ- सर्वसाधारण

अ.१ — प्रस्तावना

भारतीय उद्योजकांनी विदेशातील संयुक्त उद्योग (जेव्ही) आणि संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक संस्था (डब्ल्यु ओ एस) यांच्यामध्ये केलेल्या गुंतवणुकी म्हणजे जागतिक व्यापार वाढविण्याचे महत्त्वपूर्ण मार्ग आहेत. त्यातही, भारत आणि इतर देश यामधील आर्थिक सहकार्याचे एक माध्यम म्हणून संयुक्त उद्योगांकडे पाहिले जाते. विदेशात केलेल्या अशा गुंतवणुकींचे मुख्य फायदे म्हणजे, तंत्रज्ञान व कौशल्ये यांची देवघेव, संशोधनांच्या परिणामातील सहभाग (शेअरिंग), अधिक विस्तृत अशा जागतिक बाजारात प्रवेश, ब्रँड इमेजमध्ये संवर्धन, रोजगार-निर्माण तसेच भारतातील व यजमान देशातील कच्च्या मालाचा उपयोग, अशा गुंतवणुकी, भारतातील माल, यंत्रे व यंत्रसंच यांच्या अधिक निर्यातीमधून विदेश-व्यापाराला चालना देण्यात महत्त्वपूर्ण ठरतात. आणि त्याशिवाय, डिव्हिडंड, स्वामित्वधन, तंत्रज्ञानप्रदान करण्याचे शुल्क (फी) आणि अशा गुंतवणुकींच्या अनुषंगाने होणाऱ्या धनप्राप्तीमुळे विदेशी मुद्रा मिळविण्याचा एक स्त्रोतही ठरतात.

आणि हे सर्वसाधारण अर्थविषयक धोरणाचे एक प्रमुख लक्षण म्हणजे उदारीकरणाला आणि विशेषतः विदेशी मुद्रा विनियमांना धरुनच आहे. आणि त्यासाठी रिझर्व बँक चालू खात्यांच्या व भांडवली खात्यांच्या व्यवहारांबाबतच्या नियमांचे सतत शिथिलीकरण व कार्यरीतींचे सुलभीकरण करत आली आहे.

अ.२ वैधानिक आधार

विदेशी मुद्रा व्यवस्थापन अधिनियमाच्या कलम ६ अन्वये रिझर्व्ह बँकेला, केंद्रसरकारच्या सल्ल्याने कोणत्या वर्गातील भांडवली खाते व्यवहारांना परवानगी द्यावयाची व अशा व्यवहारांसाठी किती चलन द्यावयाचे हे ठरविण्याचा अधिकार प्राप्त झाला आहे. वरील अधिनियमाच्या कलम ६(३) च्या अन्वये, त्या उपकलमातील उपखंडांमध्ये निर्देशित केलेल्या व्यवहारांबाबत, विनिमय तयार करुन ते विविध व्यवहार नियंत्रित करण्याचे अधिकार रिझर्व्ह बँकेला देण्यात आले आहेत. या अधिकारांचा वापर करुन रिझर्व्ह बँकेने पूर्वी प्रसृत केल्या गेलेल्या अधिसूचना क्र. फेमा, १९/आरबी - २००० दि ३ मे २००० ला व तिच्यामधील सुधारणा / फेरबदल रद्दबातल ठरवून विदेशी मुद्रा व्यवस्थापन (कोणत्याही विदेशी सिक्युरिटीचे हस्तांतरण किंवा प्रचालन) विनियम २००४, पुढील अधिसूचनेनुसार प्रसृत केले आहेत - क्र. फेमा १२०/आरबी - २००४ दि. जुलै ७, २००४ (अधिसूचना क्र. फेमा १३२/२००५- आरबी दिनांक ३१ मार्च २००५, अधिसूचना क्र. फेमा १३५/२००५-आरबी दिनांक १७ मे, २००५, अधिसूचना क्र. फेमा १३९ /२००५-आरबी दिनांक ११ ऑगस्ट २००५ अधिसूचना क्र. फेमा १५०/२००६-आरबी दिनांक २१ ऑगस्ट २००६)

(यापुढे "अधिसूचना" नावाने संबोधीत) या अधिसूचनेनुसार भारतात राहणाऱ्या व्यक्तीने, मिळविलेल्या किंवा हस्तांतरित केलेल्या विदेशी सिक्युरिटी नियंत्रित केल्या जातात. - म्हणजे- भारतीय व्यक्तींनी परदेशातील संयुक्त उद्योगात किंवा संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक उद्योगात केलेली गुंतवणूक तसेच भारतात रहिवासी असलेल्या व्यक्तीने भारताबाहेरील देशात समभाग व सिक्युरिटीजमध्ये केलेली गुंतवणूक.

अ-३ मनाई / अधिक्षेप

अ-३ प्रतिबंध- भारतीय पक्षांना, स्थावर मालमत्तेचा व्यवहार करणाऱ्या (फेमा १२० च्या विनियम २ (पी) मध्ये (निर्देशित केल्यानुसार) किंवा बँकिंग व्यवहारात गुंतवणूक करण्यास प्रतिबंध आहे.

अ-४ सर्वसाधारण परवानगी

अधिसूचनेच्या विनियम ४ अनुसार रहिवाशांना सिक्युरिटींची खरेदी/त्या मिळविणे आणि मिळविलेल्या शेअर्स/सिक्युरिटीची विक्री करण्याची सर्वसाधारण परवानगी पुढीलप्रमाणे देण्यात येईल-

(अ) आरएफसी खात्यामधील निधी मधून आणि
(ब) अस्तित्वात असलेल्या विदेशी मुद्रेमधील शेअर्सवरील बोनस शेअर्स म्हणुन
(क) त्यांच्या भारताबाहेरील विदेशी मुद्रांच्या स्त्रोतामधून
अशाप्रकारे मिळविलेले किंवा विकत घेतलेले शेअर्स विकण्यासाठी सर्वसाधारण परवानगी उपलब्ध आहे.

भाग - ब   भारताबाहेर थेट गुंतवणूक

ब-१ स्वयंचलित मार्ग

सूचनापत्राच्या विनियम ६ अन्वये, एखाद्या भारतीय पक्षाला, खाली दिल्याप्रमाणे परदेशातील संयुक्त उद्योग (जेव्ही) / संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक संस्था (डब्ल्यु ओ एस) यात गुंतवणूक करण्यासाठी परवानगी आहे.
शेवटच्या लेखापरिक्षित ताळेबंदाच्या तारखेस भारतीय पक्षाच्या (कॉर्पोरेट) निव्वळ मूल्याच्या ३०० टक्क्यांपेक्षा अधिक नसलेली.
शेवटच्या लेखापरिक्षित ताळेबंदाच्या तारखेस भारतीय पक्षाच्या (पंजीकृत भागीदारी संस्था) निव्वळ मूल्याच्या २०० टक्क्यांपेक्षा अधिक नसलेली.
भारतीय पक्षाच्या, एक्सचेंज अर्नर्स फॉरिन करन्सी अकाउंट मधील शिल्लक रकमेमधून किंवा एडिआर/ जीडीआर द्वारा उभ्या केलेल्या रकमेमधून अशी गुंतवणूक केली गेल्यास ही मर्यादा लागु होणार नाही. अशा गुंतवणूकींसाठी वित्तप्रेषण करण्यासाठी भारतीय पक्षांनी, अधिकृत डिलर बँक वर्ग-१ कडे जाऊन, फॉर्म ओडीआय सह विहित जोडपत्रे / कागदपत्रे जोडून अर्ज करावा.
वरील मर्यादेमध्ये, विदेशी जेव्ही/ डब्ल्यु ओ एस साठी भांडवल-अंशदान, जेव्ही/ डब्ल्यु ओ एस ह्यांना दिलेले कर्ज व जेव्ही/ डब्ल्यु ओ एस ह्यांना किंवा त्यांच्या तर्फे दिलेल्या १०० टक्के हमींचा समावेश असेल. अशा गुंतवणूकींना पुढील अटी लागु आहेत -

(अ) एखाद्या विदेशी कंपनीला भारतीय व्यक्ती / संस्था कर्ज / हमी देत असल्यास त्या विदेशी संस्थेत भारतीय व्यक्ती / संस्थेचा समभाग (इक्विटी) असला पाहिजे. भारतीय पक्ष (एंटिटी) कोणत्याही रुपात हमी देऊ शकतो - कार्पोरेट किंवा वैय्यक्तिक / प्राथमिक किंवा आनुषंगिक (कोलॅटरल) / प्रायोजक कंपनीतर्फे हमी / भारतातील कंपन्यांचा गट, सिस्टर कन्सर्न्स किंवा भारतातील सहाय्यक कंपनी. मात्र -

(१)सर्व प्रकारच्या हमींसह, सर्व वित्तीय जबाबदाऱ्या ह्या, भारतीय पक्षाने विदेशात करावयाच्या गुंतवणुकीच्या सर्वसमावेशक मर्यादेच्या आत आहेत, म्हणजे, जसे असेल त्या प्रमाणे भारतीय पक्षाच्या निव्वळ मूल्याच्या ३००/२०० टक्क्यांच्या आत.

(२) कोणतीही हमी ही “ ओपन एंडेड” नसावी म्हणजे हमीची रक्कम आधीच स्पष्ट केलेली असावी आणि

(३) कॉर्पोरेट हमींप्रमाणेच सर्व प्रकारच्या हमी फॉर्म ओडीआर भरुन आरबीआयला कळविल्या गेल्या पाहिजेत. भारतामधील बँकांनी भारताबाहेरील डब्ल्युओएस / जेव्हींना दिलेल्या हमी या मर्यादेबाहेर असतील आणि त्यासाठी रिझर्व्ह बँकेने वेळोवेळी प्रसृत केलेले प्रुडेन्शियल नॉर्म्स त्यांना लागु असतील.

(ब) भारतीय पक्ष / व्यक्ती ही, रिझर्व्ह बँकेच्या कॉशन लिस्टवर / रिझर्व्ह बँकेने बँक व्यवहार प्रणालींना पाठविलेल्या कसुरी करणाऱ्यांच्या यादीवर / क्रेडिट इन्फरमेशन ब्युरो

(इंडिया) लि. (सिबिल) अशाच च्या यादीवर किंवा कोणत्याही चौकशी अंमलबजावणी विभागाच्या किंवा नियामक संस्थेच्या चौकशीखाली असता कामा नये.

(क) जेव्ही / डब्ल्यु एस संबंधीचे सर्व व्यवहार भारतीय पक्षाने नियुक्त केलेल्या अधिकृत डिलर बँकेच्या एकाच शाखेमधून केले गेले पाहिजेत.

(ड) युएसडी ५० लक्षांपेक्षा अधिक गुंतवणूक केलेल्या एखाद्या विदेशी कंपनीचा अंशतः / पूर्ण ताबा मिळाल्यास, त्या कंपनिच्या शे अर्सचे मुल्यांकन सेबीमध्ये नोंदणीकृत अशा कॅटेगरी १ च्या मर्चंट बँकरतर्फे, किंवा यजमान देशामधील नियामक प्राधिकरणाकडे नोंदणीकृत अशा भारताबाहेरील इन्व्हेस्टर / मर्चंट बँकेतर्फे केले जाईल. आणि, इतर बाबतीत एखाद्या चार्टर्ड अकाउंटंट किंवा प्रमाणपत्रप्राप्त अशा पब्लिक अकाउंटंटतर्फे केले जाईल. तथापि, शेअर्सची अदलाबदल करुन जेथे गुंतवणूक केली जाते अशा सर्व बाबतीत, रक्कम विचारात न घेता, शेअर्सचे मूल्यांकन सेबीकडे नोंदणीकृत असा कॅटेगरी १ च्या मर्चंट बँकरतर्फे किंवा यजमान देशामधील नियामक प्राधिकरणाकडे नोंदणीकृत अशा भारताबाहेरील इन्व्हेस्टर / मर्चंट बँकरतर्फे केले जाईल. फॉरिन इन्व्हेस्टमेंट प्रमोशन बोर्ड (एफआयपीबी) ची अनुमती / मंजुरी ही देखील पऊर्व - अट असेल. भागीदारीमधील एखाद्या कंपनीने विदेशातील जेव्ही / डब्ल्युओएसमध्ये गुंतवणूक केल्यास व त्यासाठी लागणारा निधी त्या कंपनीचाच असल्यास, यजमान देशातील विनियम व कार्यकारी रीती तशा असल्यासच, त्या कंपनीतील प्रत्येक भागीदार त्या कंपनीचे व तिच्या वतीने त्या विदेशातील जेव्ही / डब्ल्यु ओ एसचे शेअर्स ठेवू शकतील.
खऱ्या अशा व्यापारी व्यवसायात असलेल्या विदेशी कंपनीचे शेअर घेण्यासाठी भारतीय पक्षाला, विदेशी मुद्रा परिवर्तनीय रोखे व साधारण शेअर्स देण्याची योजना १९९३ अन्वये (डिपॉझिटरी रिसीट मेकॅनिझम द्वारा) व केंद्र सरकारने वेळोवेळी दिलेल्या त्यातील मार्गदर्शक सूत्रांनुसार, त्या पक्षाला दिलेल्या एडिआर/ जीडीआर च्या बदल्यात, असे शेअर मिळविण्याचीही परवानगी आहे. मात्र-
अ) असे एडिआर/ जीडीआर भारताबाहेरील शेअर बाजारात नोंदणी झालेले असावेत,
ब) मिळविण्यासाठी/ ताबा घेण्यासाठी असलेले एडीआर/ जीडीआर च्या परिचालनाला (इश्यु), भारतीय पक्षाने दिलेल्या नवीन साधारण भागांचा (इक्वीटी शेअर्स) ने पाठिंबा दिला जावा.
क) अशा नवीन एडीआर/ जीडीआर परिचालनानंतर, विस्तारित भांडवली पायामधील, भारतीय पक्षामधील भारताबाहेरील रहिवासी व्यक्तींची एकूण धारणा ही अशा गुंतवणूकींसाठी एफ डी आय खाली विहित केलेल्या विनिमयांमधील सेक्टरल कॅप पेक्षा अधिक नसावी.
विदेशी कंपनीच्या शेअर्सचे मूल्यांकन -
१) हे शेअर्स कोणत्याही ज्ञात / मान्यताप्राप्त शेअर बाजारात नोंदणीकृत नसल्यास, इन्व्हेस्टमेंट बँकरच्या शिफारशीनुसार असावे किंवा
२) विदेशी कंपनीच्या सध्याच्या मार्केट कॅपिटलाझेशनवर आधारित असावे, जे ताबा घेतल्याच्या महिन्यापूर्वीच्या, तीन महिन्यांमधील कोणत्याही विदेशी शेअर बाजारामधील मासिक सरासरी किंमतीवर, तसेच प्रकरणांचा विचार करुन शिफारस केलेले असेल. भारतीय पक्षानें , असा व्यवहार झाल्याच्या तारखेपासून ३० दिवसांच्या आत असा ताबा

घेतल्याचा अहवाल एडी बँकेद्वारा रिझर्व्ह बँकेकडे पाठविण्यासाठी ओडीआय फॉर्म भरुन पाठवावा.
सूचना - नेपाळमधील गुंतवणुकी केवळ भारतीय रुपयात करण्यासच परवानगी आहे.
भूतानमधील गुंतवणुकी ह्या भारतीय रुपयात तसेच मुक्तपणे परिवर्तनीय चलनांमध्ये करण्यास परवानगी आहे. मुक्तपणे परिवर्तनीय चलनात केलेल्या गुंतवणूकींवरील मिळणारी रक्कम (रिसीव्हेबल) तसेच त्यांची विक्री / बंद केल्यानंतरचा मोबदला (प्रोसिडस्) हे मुक्तपणे परिवर्तनीय चलनामध्येच भारतात प्रत्यावर्तित केला जाणे आवश्यक आहे.
स्वयंचलित मार्गाची सुविधा पाकिस्तानमध्ये गुंतवणूक करण्यासाठी उपलब्ध नाही.

ब - २ निधी उभारण्याची रीत

विदेशातील जेव्ही / डब्ल्यु ओएस मध्ये गुंतवणूक करण्यासाठी पुढील पैकी एक किंवा अधिक स्त्रोतांमधून निधी घेता येऊ शकतो -

(१) भारतामधील अधिकृत डीलर बँकेमधून विदेशी मुद्रा काढणे
(२) निर्यातीचे भांडवलीकरण
(३) शेअर्सची अदलाबदल (यांचे मूल्यांकन वरील परिच्छेद बी - १ (ड) प्रमाणे)
(४) बाह्य वाणिज्य कर्ज (ईसीबी) / विदेशी मुद्रा परिवर्तनीय रोखे (एफसीसीबी) यांच्यामध्ये मिळालेला निधी वापरुन.
(५) फॉरिन करन्सी कन्व्हर्टिबल बाँडस् अँड ऑर्डिनरी शेअर्स (डिपॉझिटरी रिसीट मेकॅनिझमद्वारा) योजना १९९३ च्या अन्वये व त्याबाबत केंद्रसरकारने वेळोवेळी दिलेल्या मार्गदर्शक सूत्रांनुसार दिल्या गेलेल्या एडीआर/ जीडीआर च्या बदल्यात.
(६) एडीआर / जीडीआर इश्युजमधून उभ्या केलेल्या विदेशी चलन
(७) एडीआर/जीडीआर परिचलनांमधून उभारण्यात आलेल्या विदेशी चलनांच्या मोबदल्याचे उपयोजन.

निधीचा उपयोग करुन वरील (५) व (६) च्या बाबतीत २०० टक्क्यांच्या निव्वळ मूल्याची मर्यादा लागु होणार नाही. तथापि, वित्तविषयक क्षेत्रातील गुंतवणुकीच्या बाबतीत मात्र कोणत्याही प्रकारे निधी उभारला असेल तरी, त्यांना अधिसूचनेतच्या विनियम ७ मधील अवतरणात दिलेल्या विनियमांचे पालन करावे लागेल.

ब - ३ निर्यात व इतर येणे यांचे भांडवलीकरण

(अ) लागु असलेल्या मर्यादेत राहुन, केलेली निर्यात ,तंत्रज्ञान पुरवठ्याची शुल्के, रॉयल्टीज इत्यादींचे प्रदान किंवा इतर हक्कांबाबत विदेशी कंपन्यांकडुन येणे असलेल्या रकमांचे / प्रदानांचे भांडवलीकरण करण्यासाठी भारतीय कंपन्यांनाही परवानगी आहे. मात्र निर्यातीपासुन झालेल्या उत्पन्नाचे, निर्यात केल्याच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या आत रोखीकरण न झाल्यास त्या निर्यातउत्पन्नाच्या भांडवलीकरणापूर्वी रिझर्व्ह बँकेची पूर्व अनुमती आवश्यक असेल.

(ब) रिझर्व्ह बँकेच्या पूर्व परवानगीने, विदेशातील सॉफ्टवेअर कंपन्यांना केलेल्या निर्यातमूल्याच्या २५ टक्के रक्कम, संयुक्त उद्योग करारनामा व करताही, शेअर्सच्या स्वरुपात मिळविण्याची भारतीय सॉफ्टवेअर कंपन्यांना परवानगी आहे.

बी ४. वित्त-सेवा क्षेत्रामधील गुंतवणुकी

सूचनापत्राच्या विनियम ७ अन्वये, वित्तक्षेत्रात कार्यरत असलेल्या एखाद्या संस्थेत गुंतवणूक करु इच्छिणाऱ्या एखाद्या भारतीय पक्षाने पुढील अतिरिक्त अटीही पूर्ण केल्या पाहिजेत -

(१) वित्तक्षेत्रात कार्य करण्यासाठी, भारतामधील सुयोग्य अशा विनियामक प्राधिकरणाकडे पंजीकृत असले पाहिजे.

(२) अशा वित्तक्षेत्रीय कार्यांमध्ये मागील तीन वित्तीय वर्षात निव्वळ नफा मिळविला असला पाहिजे.

(३) विदेशातील वित्तीय क्षेत्रातील कार्यात गुंतवणूक करण्यासाठी, भारतातील व परदेशातील संबंधित विनियामक प्राधिकरणांची मंजुरी मिळविली असली पाहिजे.

(४) भारमधील संबंधित विनियामक प्राधिकरणाने विहित केल्यानुसार प्रुडेंशियल मानके पूर्ण केली असली पाहिजेत.

परदेशामध्ये कोणत्याही कार्यक्षेत्रात गुंतवणूक करणाऱ्या, वित्तीय क्षेत्रातील विनियमित संस्थांना वरील मार्गदर्शक सूत्रांचे अनुपालन करावेच लागेल. येथे स्पष्ट करण्यात येत आहे की, भारतामधील वित्तीय सेवाक्षेत्रांमधील अविनियमित संस्था, अवित्तीय क्षेत्रामधील कार्यक्रमांमध्ये गुंतवणूक करु शकतात मात्र त्यांना सूचनापत्रामधील विनियम ६ चे अनुपालन करावे लागेल. याशिवाय असेही स्पष्ट करण्यात येत आहे की, परदेशातील कमोडिटीज एक्सचेंज मध्ये व्यापार करणे आणि परदेशात व्यापार करण्यासाठी जेव्ही / डब्ल्युआएस स्थापन करणे हे देखील वित्तीय सेवा कार्य समजले जाईल आणि त्यासाठी वायदा बाजार आयोगाकडून (फॉरवर्ड मार्केट कमिशन) नाहरकत / मंजुरी घ्यावी लागेल.

ब - ५ विदेशात नोंदणीकृत कंपन्यांच्या इक्विटीमध्ये / रेटेड डेट इन्स्ट्रुमेंटमध्ये गुंतवणूक

(१) कॉर्पोरेट्स

नोंदणीकृत (लिस्टेड) भारतीय कंपन्यांना, (अ) मान्यताप्राप्त अशा स्टॉक एक्सचेंजमध्ये नोंदणी झालेल्या विदेशी कंपन्यात तसेच (ब) भारतातील मान्यताप्राप्त अशा स्टॉक एक्सचेंजमध्ये (गुंतवणुकीच्या वर्षाच्या १ जानेवारी रोजी) नोंदणीकृत अशा भारतीय कंपन्यांमध्ये १० टक्के होल्डिंग असलेल्या विदेशी कंपन्यात गुंतवणूक करण्याची परवानगी आहे. त्यांना अशा कंपन्यांच्या रेटेड बॉंड्स/फिक्स्ड इनकम सिक्युरिटीजमध्ये गुंतवणूक करण्याचीही परवानगी आहे. मात्र अशा गुंतवणुकी, त्या भारतीय कंपन्यांच्या शेवटच्या लेखापरिक्षण केलेल्या ताळेबंदाच्या दिवशी असलेल्या त्या कंपनीच्या निव्वळ मूल्याच्या ३५ टक्क्यांपेक्षा अधिक असणार नाहीत.

(२) व्यक्तिगत

रहिवासी व्यक्तींना वर (१) मध्ये निर्देशिलेल्या विदेशी कंपन्यांच्या इक्विटी व रेटेड बाँडसमध्ये / फिक्स्ड इनकम सिक्युरिटीजमध्ये कोणत्याही वित्तविषयक मर्यादेशिवाय गुंतवणूक करण्याची परवानगी आहे.

(३) म्युच्युअल फंडांद्वारे गुंतवणूक

म्युच्युअल फंडांना, भारतीय व विदेशी कंपन्यांच्या एडीआर/ जीडीआर मध्ये, रेटेड डेट इंन्स्ट्रुमेंटसमध्ये, नोंदणीकृत विदेशी कंपन्यांच्या इक्विटी (साधारण भाग) मध्ये, ईएफटी व गुंतवणूक करणाऱ्या (निव्वळ नफा-मूल्याच्या १० टक्के) विदेशातील म्युच्युअल फंडांमध्ये सरसकट ४ बिलियन डॉलर्स पर्यंत गुंतवणूक करण्याची परवानगी आहे. सेबीमध्ये नोंदणी केली असलेले देशी व्हेंचर्स कॅपिटल फंड उपक्रम, इक्विटिमध्ये व किनाऱ्यापासून दूर (ऑफ शोअर) व्हेंचर्स कॅपिटल उपक्रम ह्यांच्यामध्ये सरसकट ५०० मिलीयन युएस डॉलर्स पर्यंतची गुंतवणूक करण्याची आहे. त्यानुसार ह्या सुविधेचा लाभ घेऊ इच्छिणाऱ्या म्युच्युअल फंडस / व्हेंचर्स कॅपिटल फंडस ह्यांनी आवश्यक त्या परवानगीसाठी सेबीकडे जावे. अशा रितीने मिळविलेल्या सिक्युरिटिज ची विक्री करण्यासाठी वरील वर्गांसाठी परवानगी उपलब्ध आहे.

ब - ६ रिझर्व्ह बँकेची मंजुरी

विदेशात थेट गुंतवणूक करण्याच्या इतर प्रकरणांसाठी रिझर्व्ह बँकेची पूर्ण पर्वानगी घेणे आवश्यक आहे. यासाठी आवश्यक त्या कागदपत्रांसह पुढीलप्रमाणे अर्ज करावाः-
इतर सर्व बाबतीत फॉर्म ओडीआय भरावा अशा अर्जांचा विचार करताना, रिझर्व्ह बँक इतर बाबींबरोबर पुढील बाबीही विचारात घेईल :-

अ. भारताबाहेरील त्या जेव्ही/डब्ल्युओएसची व्यवहार्यता
ब. अशा गुंतवणुकीमधून भारताला होणारी बाह्य व्यापारातील वाढ व इतर लाभ
क. भारतीय पक्ष आणि विदेशी पक्ष यांची वित्तविषयक स्थिती आणि कामगिरी
ड. भारताबाहेरील जेव्ही / ड्ब्ल्यु ओ एस यांच्या व्यवसायाबाबत भारतीय पक्षाकडे असलेले कौशल्य व अनुभव

ब - ७ मालकी संस्थांनी केलेल्या विदेशातील गुंतवणुकी

वरच्या क्रमांकावरील व निर्यातीमध्ये स्वतःची कर्तबगारी सिध्द करणाऱ्या व सतत उच्चतम निर्यात करत असणाऱ्या निर्यातदारांना जागतिकरण व उदार धोरण ह्यांचे फायदे मिळावेत ह्यासाठी मालकी संस्थांना आणि अपंजीकृत भागीदारी संस्थांना त्यांनी अर्हतेच्या अटी पूर्ण केल्यास, रिझर्व्ह बँकेची पूर्व-परवानगी घेऊन, भारताबाहेर जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस स्थापन करण्याची परवानगी दिली गेली आहे. ओडीआय फॉर्ममधील अर्ज, मुख्य महाव्यवस्थापक, भारतीय रिझर्व्ह बँक, विदेशी मुद्रा विभाग, विदेशी गुंतवणूक विभाग, केंद्रीय कार्यालय, अमर बिल्डींग, ३ रा मजला, फोर्ट, मुंबई- ४०० ००१ ह्यांचेकडे एडी बँकांमार्फत केला जावा. एडी बँका त्यांची मते / शेरे व शिफारशी ह्यासह अशा गुंतवणुकीचे प्रस्ताव विचार

करण्यासाठी रिझर्व्ह बँकेकडे पाठवतील. स्थायिक अशा मालकी संस्थांच्या किंवा अपंजीकृत भागीदारी निर्यात संस्थांच्या गुंतवणूकींना पुढील मानके लागु होतील---

१. भागीदारी / मालकी कंपनी ही डीजीएफटी च्या माहितीची स्टार निर्यात संस्था/ गृह (म्हणजे दरसाल १५ कोटींच्या वर निर्यात असलेली) आहे.

२. निर्यातदार हा केवायसी (तुमचा ग्राहक ओळखा) च्या अटी पूर्ण करणारा असून, तो प्रस्तावित केलेला व्यापारच करत आहे व त्याची उलाढाल त्याने दर्शविल्याप्रमाणेच आहे ह्याबाबत एडी बँकेचे समाधान झाले आहे.

३. निर्यातदाराची, निर्यातीची थकबाकी ही मागील तीन वर्षांच्या निर्यातीच्या वसूल रकमेंच्या सरासरीच्या १० टक्क्यांपेक्षा अधिक नाही ह्याचा पुरावा आहे.

४. निर्यातदाराचे नाव अंमलबजावणी संचनालय, सीबीआय, ह्यासारख्या सरकारी खात्यांच्या प्रतिकुल मतयादीत नाही तसेच रिझर्व्ह बँकेच्या सावधान यादीत किंवा भारतातील बँक व्यवहार प्रणालीच्या थकबाकीदारांच्या यादीत नाही.

५. भारताबाहेर केलेल्या गुंतवणुकीची रक्कम, मागील तीन वर्षांच्या निर्यातीमधून मिळालेल्या रकमेच्या सरासरीच्या किंवा त्या कंपनीजवळील मालकीच्या निव्वळ रकमेच्या २०० टक्क्यांच्या १० टक्क्यांपेक्षा जास्त नसावी.

ब - ८ अस्तित्वात असलेल्या जेव्ही / डब्ल्युओएस मध्ये अतिरिक्त गुंतवणूक / गुंतवणुकीनंतरचे बदल

विनियमांनुसार भारतीय पक्षाने स्थापन केलेला जेव्ही / डब्ल्युओएस आपल्या कार्यात परिवर्तन करु शकतो / स्टेप डाऊन सहाय्यक उद्योग स्थापन करु शकतो. मात्र अशा वेळी भारतीय पक्षाने त्या बाबत रिझर्व्ह बँकेला तशी सूचना दिली पाहिजे. अशा वेळी त्या जेव्ही / डब्ल्यु इओएसने घेतलेल्या अशा निर्णयांची माहिती, त्या जेव्ही / डब्ल्यु ओ एसच्या संबंधित अशा सक्षम प्राधिकरणाच्या यजमान देशाच्या स्थानिक कायद्यांना धरुन दिलेल्या मंजुरीच्या ३० दिवसांच्या आत रिझर्व्ह बँकेला कळविली पाहिजे तसेच याचा समावेश दरवर्षी रिझर्व्ह बँकेला पाठविल्या जाणाऱ्या वार्षिक कृति अहवालात (एपीआर) केला गेला पाहिजे.

ब- ९ बोली बोलून (बिडिंग) किंवा निविदांमधून विदेशी कंपनीचा ताबा मिळविणे

अधिनियमाच्या विनियम १४ मधील तरतुदीनुसार भारतीय पक्ष, विदेशी कंपनीचा बोली बोलून किंवा निविदाद्वारे ताबा घेण्यासाठी, बयाणा रकमेची ठेव पाठवू शकतो, किंवा त्यासाठी बिड बाँड गॅरंटी देऊ शकतो. तसेच वरील विनियमानुसार अधिकृत डिलर बँकेतर्फे धनप्रेषणही करु शकतो.

ब - १० भारतीय पक्षाचे दायित्व

विदेशात थेट गुंतवणूक करणाऱ्या भारतीय पक्षाची दायित्वे पुढील प्रमाणे आहेत. :-

अ. गुंतवणूक केल्याचा पुरावा म्हणुन शेअर सर्टिफिकेट किंवा अन्य कागदपत्र मिळविणे.

ब. विदेशी पक्षाकडून येणे असलेला (ड्यूज) रकमेचे भारतात प्रत्यावर्तन करणे
क . अधिसूचनेच्या कलम १५ मधील तरतुदींमध्ये दिल्याप्रमाणे कागदपत्र / वार्षिक कृति अहवाल रिझर्व्ह बँकेकडे पाठविणे.

ब - ११ जेव्ही / डब्ल्यू ओ एसचे त्यांच्या शेअर विक्रीमधून हस्तांतरण

खाली दिलेल्या वर्गांच्या बाबतीत भारतीय पक्ष रिझर्व्ह बँकेची पूर्व परवानगी न घेताही निर्गुंतवणुक करु शकतात -

(१) जेव्ही / डब्ल्युओएसची परदेशातील स्टॉक एक्सचेंजमधील नोंदणी झालेली असल्यास .
(२) भारतीय प्रायोजक कंपनी भारतातील स्टॉक एक्सचेंजमध्ये नोंदणी कृत असून तिचे निव्वळ मूल्य रु १०० कोटींपेक्षा कमी नसल्यास .
(३) भारतीय प्रायोजक ही नोंदणीकृत नसून तिची विदेशीतील गुंतवणूक युएसडी १०० मिलियनपेक्षा जास्त नसल्यास.

अशा निर्गुंतवणुकीच्या तारखेपासून ३० दिवसांच्या आत भारतीय पक्षाने त्याच्या नेमलेल्या अधिकृत डीलर बँकेतर्फे निर्गुंतवणुक संबंधाची माहिती सादर करणे आवश्यक आहे. या पूर्ण न करणाऱ्या भारतीय पक्षाला पूर्व परवानगीसाठी रिझर्व्ह बँकेकडे अर्ज करावा लागेल.

ब - १२ शेअर्सचे तारण (प्लेज)

भारतीय पक्ष, अधिनियमाच्या कलम १८ च्या तरतुदीनुसार जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चे शेअर्स, एखाद्या अधिकृत डिलर बँकेकडे किंवा भारतातील एखाद्या वित्तविषयक संस्थेकडे, स्वतःसाठी किंवा परदेशातील जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस साठी तारण (प्लेज) म्हणुन ठेवू शकतो.

ब - १३ विदेशातील थेट गुंतवणुकीचा नुकसानापासून बचाव (हेजिंग)

विदेशात थेट गुंतवणूक करणाऱ्या निवासी पक्षांना अशा गुंतवणुकीपासुन होणाऱ्या अदलाबदलीमुळे (एक्सचेंज) होणाऱ्या धोक्यापासून बचाव करण्याची (हेजिंग) परवानगी आहे. ज्या निवासी व्यक्तींना विदेशातील त्यांच्या थेट गुंतवणुकी तारण ठेवावयाच्या असतील (इक्विटी व कर्जांमध्ये) त्यांच्या बरोबर अधिकृत डिलर बँका फॉरवर्ड / ऑप्शन करार करु शकतात व मात्र त्यापूर्वी असे धोके बँकांद्वारे तपासून पाहिले जातील व असे करार तारण परत केल्यावर समाप्त होतील किंवा उचित तारखेपासुन पुढे चालू राहतील.

परदेशातील थेट गुंतवणुकीचे बाजारमूल्य कमी झाल्यामुळे तारणाचे मूल्यही (कव्हर) अंशतः किंवा पूर्णतः कमी झाल्यास ते तारण त्याच्या पुर्वनियोजित परिपक्वकालपर्यंत चालू ठेवता येईल. उचित किंवा परिपक्वतेच्या तारखेनंतर करार चालू ठेवणे हे त्या तारखेला असलेल्या बाजारमुल्यावर अवलंबून असेल.

विभाग - क थेट गुंतवणुकीऐवजी विदेशी सिक्युरिटीजमध्ये गुंतवणूक

क - १ काही बाबतीत विदेशी सिक्युरिटीजची खरेदी / ताबा मिळविणे :-

भारतात राहणाऱ्या व्यक्तिला पुढीलप्रमाणे सर्वसाधारण परवानगी देण्यात येत आहे.

अ. भारताबाहेर राहत असलेल्या कोणत्याही रहिवासी व्यक्तीकडून देणगीच्या स्वरुपात विदेशी सिक्युरिटीज मिळविणे किंवा

ब. भारतामधून कोणतेही वित्तप्रेषण न करता, कॅशलेस एम्प्लॉयीज स्टॉक ऑप्शन योजनेखाली, भारताबाहेरील कंपनीने दिलेले शेअर्स मिळविणे.

क. भारतातील किंवा भारताबाहेरील रहिवासी व्यक्तीकडून वारशाच्या रुपात शेअर्स मिळविणे.

ड. जर ती व्यक्ती, एखाद्या विशी कंपनीच्या भारतीय कार्यालयाचा, किंवा शाखेचा, किंवा सहाय्यक कंपनीचा, किंवा जिच्यामध्ये विदेशी इक्विटी होल्डिंग थेट/ प्रत्यक्ष अथवा, एखाद्या होल्डिंग कंपनी / स्पेशल परपज व्हेईकल (एसपीव्ही) द्वारा ५१ टक्क्यांपेक्षा कमी नसलेल्या भारतीय कंपनीचा, कर्मचारी किंवा संचालक असल्यास, त्या विदेशी कंपनीने देऊ केलेले इक्विटी शेअर्स विकत घेण्यास तिला परवानगी आहे. या तरतुदीखाली, पात्र असलेल्या व्यक्तींद्वारा शेअर विकत घेण्यासाठी धनप्रेषण करण्याची परवानगी अधिकृत डीलर बँकांना देण्यात आली आहे – मग ती योजना कशाही रितीने परिचालित केलेली असो – म्हणजे – शेअर देणाऱ्या कंपनीने ते शेअर्स थेट दिलेले असोत किंवा अप्रत्यक्षपणे एखाद्या ट्रस्ट / स्पेशल परपज व्हेईकल (एसपीव्ही) / स्टेपडाऊन सबसिडियरीद्वारा दिले गेलेले असोत. मात्र, यासाठी (१) आपल्या कर्मचाऱ्यांना, संचालकांना, प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे असे शेअर देणाऱ्या कंपनीचे भारतीय कंपनीमधील इक्विटी ५१ टक्क्यांपेक्षा कमी नसावी (२) या ईएसओपी योजनेखाली विदेशी कंपनीद्वारा दिले जाणारे जगभरातील शेअर्स सर्वत्र समप्रमाणात असावेत. (३) अशा भारतीय कंपनीने रिझर्व्ह बँकेकडे दरवर्षी “ॲन्युअल रिटर्न” (जोडपत्र अ, भाग २, बाब ११) मध्ये धनप्रेषण / लाभार्थींची माहिती अधिकृत डीलर बँकेमार्फत पाठवावी.

भारतात रहिवासी असलेली एखादी व्यक्ती, वर दिल्याप्रमाणे मिळालेले शेअर्स विक्रिद्वारे हस्तांतरित करु शकते, मात्र, त्यांच्यापासून मिळालेल्या मोबदल्याचे, कोणत्याही परिस्थितीत, अशा सिक्युरिटीजची विक्री झाल्यापासून ९० दिवसांच्या आत, प्रत्यावर्तन केले गेले पाहिजे.

ई. कोणत्याही ईएसओपी योजनेखाली भारतीय रहिवाशांना दिलेले शेअर्स पुनःखरेदी करण्याची परवानगी विदेशी कंपन्यांना आहे. मात्र, (१) ते शेअर्स, विदेशी मुद्रा व्यवस्थापन अधिनियम, १९९९ मधील विनियमांना अनुसरुन दिले गेले असावेत. (२) सर्व प्रथम दिले जात असतांना केलेल्या अटी व शर्तीनुसारच त्या शेअर्सची पुनर-खरेदी केली गेली पाहिजे. (३) अशा व्यवहाराच्या धनप्रेषण / लाभार्थींच्या माहिती रिझर्व्ह बँकेकड अधिकृत डीलर बँकेमार्फत "ऍन्युअल रिटर्नने" सादर केली जावी.

फ. सर्वसाधारण किंवा विशेष परवानगीखाली न येनाऱ्या इतर सर्व बाबतीत विदेशातील सिक्युरिटीज मिळविण्यापुर्वी त्यासाठी रिझर्व्ह बँकेची परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

क - २ भारतात राहणाऱ्या व्यक्तीकडून विदेशी सिक्युरिटीचे हस्तांतरण :-

विदेशीमुद्रा व्यवस्थापन अधिनियम १९९९ मधील तरतुदीनुसार किंवा त्याखाली केलेल्या नियम व विनियम यांच्या अनुसार, भारतात राहणाऱ्या व्यक्तीं त्यांनी मिळविलेले शेअर्स, भारतात कर्ज सुविधा मिळविण्यासाठी अधिकृत डीलर बँक / सार्वजनिक वित्तसंस्थांकडे तारण (प्लेज) म्हणून ठेवू शकतात.

क - ३ काही बाबतीमधील सर्वसाधारण परवानगी

भारतीय रहिवाशांना पुढील बाबतीत विदेशी सिक्युरिटीज मिळविण्याची परवानगी आहे.:-

(अ) पात्रता (क्वालिफिकेशन) शेअर्स
भारताबाहेरील कंपनीमध्ये संचालक बनण्यासाठी, मात्र अशा शेअर्सचे मूल्य त्या विदेशी कंपनीच्या भरणा झालेल्या भांडवलाच्या १ ट्क्क्यापेक्षा अधिक नसले पाहिजे तसेच मोबदल्याची रक्कम एका कॅलेंडर वर्षात युएसडी २०,०००/- पेक्षा अधिक नसावी.

(ब) हक्क / अधिकार शेअर्स
त्यावेळी असलेल्या कायद्याच्या तरतुदीनुसार, घेतलेल्या (होल्डिंग) शेअर्सच्या कारणाने हक्क समभाग (राइट्स शेअर्स) दिले जातील.

(क) शेअर्सची खरेदी
पाच कॅलेंडर वर्षाच्या कालावधीत (ब्लॉक) सॉफ्टवेअर उद्योगातील भारतीय कंपनीच्या संचालकांनी / कर्मचारांनी केलेली भारतीय प्रायोजक कंपनीच्या विदेशातील जेव्ही / डब्ल्युओएसच्या शेअर्सची खरेदी. मात्र अशा खरेदीचा मोबदला युएसडी १०,०००/- पेक्षा अधिक नसावा. तसेच असे खरेदी केलेल्या शेअर्सचे मूल्य त्या भारताबाहेरील जेव्ही / ड्ब्ल्यु ओ एसच्या भरणा झालेल्या भांडवलाच्या ५ टक्क्यांपेक्षा अधिक नसावे. आणि अशा शेअर्सची वाटप झाल्यावर, भारतीय प्रायोजक कंपनीकडे असलेले आणि कर्मचाऱ्यांना दिलेले शेअर्सच्या यांची शेकडेवारी ही, असे वाटप होण्यापूर्वी, भारतीय प्रायोजक कंपनीकडॆ असलेल्या शेअर्सच्या शेकडेवारीपेक्षा कमी असू नये

(ड) नॉलेजबेस्ड सेक्टर्समधील भारतीय कंपन्यांच्या रहिवासी कर्मचाऱ्यांनी तसेच कार्यकारी संचालकांनी, एडीआर/जीडीआर संबंधित स्टॉक ऑप्शन योजनेखाली खरेदी केलेल्या विदेशी सिक्युरिटीज. मात्र पाच वर्षांच्या कॅलेंडर कालावधीत अशा खरेदीचा मोबदला युएसडी ५०,०००/- पेक्षा अधिक नसावा.

भाग - २
अधिकृत डीलर बँकांसाठी कार्यकारी सूचना

(१) नेमलेल्या शाखा

अधिसूचनेच्या विनियम ६ च्या अनुसार, विदेशी थेट गुंतवणुकीसंबंधीचे विदेशी मुद्रा व्यवहार करण्यासाठी अधिकृत डीलर बँकांनी, निरनिराळ्या केंद्रांमध्ये निवडक शाखा उघडणे आवश्यक आहे. भारताबाहेरील संयुक्त उद्योग (जेव्ही) / संपूर्ण मालकीचा सहाय्यक उद्योग (डब्ल्युओएस) यामध्ये गुंतवणूक करणाऱ्या पात्रताप्राप्त भारतीय पक्षाने गुंतवणुकीसंबंधीचे त्यांचे सर्व व्यवहार, अधिकृत डीलर बँकेने (एडी) नेमलेल्या फक्त एकाच शाखेमधून करावेत. भारताबाहेर केलेल्या गुंतवणुकीसंबंधीचे भारतीय पक्षांकडून रिझर्व्ह बँकेशी होणारे सर्व पत्रव्यवहार हे त्या भारतीय गुंतवणूकदाराने गुंतवणुकीसाठी नेमलेल्या / ठरविलेल्या एडी बँकेच्या त्याच शाखेमार्फत करावेत. नेमलेली एडी बँक, ग्राहकांच्या विनंत्या रिझर्व्ह बँकेकडे पाठविताना त्या अर्जांवर स्वतःची मते / शिफारशी लिहून रिझर्व्ह बँकेकडे पाठविल. तथापि विदेशातील प्रायोजित केलेल्या निरनिराळ्या एडी बँका / एडी बँकांच्या शाखांची नेमणुक करु शकतो.

(२)परिपत्रक क्र.फेमा १२०/२००४ आरबी दि. जुलै ७, २००४ मधील विनियम ६ खाली, गुंतवणुकी - अधिकृत डीलर बँकांसाठी कार्यकारी सूचना -

परदेशातील जेव्ही/डब्ल्यु ओ एस मध्ये गुंतवणूक करणाऱ्या पक्षाने / पक्षांनी ओडीए फॉर्म भरुन व ए- २ फॉर्मसह केलेला अर्ज मिळल्यावर सुधारित अधिसूचना फेमा क्र. १२० / आरबी - २००४ दिनांक ७ जुलै, २००४ च्या विनियम ६ मध्ये दिलेले निकष पूर्ण केल्यावर एडी बँका, परवानगीप्राप्त मर्यादेपर्यंत अशा गुंतवणुकींना परवानगी देऊ शकतात. तथापि, वित्तविषयक सेवांमध्ये गुंतवणूक करण्यासाठी मात्र विनियम ७ मधील इतर बाबींसह दिलेल्या निकषांचे पालन करणे आवश्यक आहे. वित्तविषयक सेवा क्षेत्रातील गुंतवणुकीबाबतच्या धनप्रेषणांचा अहवाल पाठविताना, भारतातील तसेच विनियामक प्राधिकरणांची मंजुरी घेतल्याचे प्रमाणपत्र एडी बँकांकडून दिले जावे. धनप्रेषण करण्यापूर्वी, ओडीए फॉर्ममध्ये निर्देशित केलेली कागदपत्रे सादर केली गेल्याची खात्री एडी बँकांनी करुन घ्यावी. फॉर्म ओडीए व इतर कागदपत्रे थेट रिझर्व्ह बँकेकडे सादर करु नये.

कार्यरीतींबाबत सर्वसाधारण सूचना

सुधारित केलेल्या अहवाल-पध्दतीनुसार, आधीचे सर्व फॉर्मस केवळ एकाच फॉर्ममध्ये, म्हणजे फॉर्म ओडीआय मध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत, त्याचे चार भाग आहेत ः

भाग १ त्यात पुढील गोष्टींचा समावेश आहे,

विभाग - अ भारतीय पक्षाबाबतची सविस्तर माहिती.

विभाग - ब नवीन प्रकल्पामधील गुंतवणुकीची सविस्तर माहिती.

विभाग - क सध्याच्या प्रकल्पामधील गुंतवणुकीची सविस्तर माहिती.
विभाग - ड जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस साठी निधी
विभाग - ई भारतीय पक्षाने दिलेले घोषणापत्र
विभाग - फ भारतीय पक्षाच्या वैधानिक लेखा-परीक्षकाने दिलेले प्रमाणपत्र

भाग २ धनप्रेषणाबाबतचे अहवाल
भाग ३ वार्षिक कार्यकृती अहवाल (एपीआर)
भाग ४ जेव्ही / डब्ल्यु ओएसचे बंद करणे/ निर्गुंतवणुक/ ऐच्छिक निर्धारण / गुंडाळणे ह्याबाबतचा अहवाल सर्वसाधारण परवानगीखाली (फॉर्म ओडीआय चा भाग ४), विदेशातील जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चे बंद करणे / निर्गुंतवणुक / ऐच्छिक निर्धारण / गुंडाळणे ह्यासाठी एक नवीन प्रणाली सुरु करण्यात आली आहे. सुधारित ओडीआय फॉर्मद्वारा अहवाल पाठविणे जून १, २००७ पासून अंमलात आणण्यात आले आहे. हा फॉर्म, रिझर्व्ह बँकेच्या, www.rbi.org.in. ह्या वेबसाईटवरुनही डाऊनलोड करता येईल.
येथे पुनश्च स्पष्ट करण्यात येत आहे की, सुधारित फॉर्म हा अहवाल पाठविण्याच्या कार्यरीतींची केवळ एक पुनर्मांडणीच आहे आणि सध्या अस्तित्वात असलेल्या अर्हतेच्या अटी/ कागदपत्रे/ सीमा ह्यात बदल किंवा शिथिलीकरण झालेले नाही. अखेरीस हे अहवाल रिझर्व्ह बँकेकडून ऑनलाईन स्वीकारले जातील.
त्यानुसार, एडी वर्ग १ च्या बँका खाली दिल्याप्रमाणे कारवाई करु शकतीलः
अ) स्वयंचलित मार्गाच्या प्रकरणांबाबत - ओडीआय फॉर्म चे भाग १ व २, हे मुख्य महाव्यवस्थापक, भारतीय रिझर्व्ह बँक, विदेशी मुद्रा विभाग,- विदेशी गुंतवणूक विभाग, अमर बिल्डिंग, ३रा मजला, सर पी एम रोड, फोर्ट, मुंबई - ४०० ००१ ह्यांच्याकडे सादर केले जावेत.
ब) मंजुर मार्गाच्या प्रकरणांबाबत - ओडीआय फॉर्मचा भाग -१, पुष्टिकारक कागदपत्रांसह, छाननी झाल्यानंतर व नेमलेल्या एडी वर्ग-१ बँकेच्या विशिष्ट शिफारशींसह वर दिलेल्या पत्त्यावर पाठविला जावा. हा प्रस्ताव मंजुर झाल्यास, रिझर्व्ह बँकेकडून भाग-१, त्या एडी वर्ग-१ बँकेकडे परत पाठविला जाईल. धनप्रेषण केले गेल्यानंतर, एडी वर्ग -१ बँकेने, तो, ओडीआय फॉर्मच्या भाग २ सह रिझर्व्ह बँकेकडे पुनः सादर करावा.
क) ए.पी. (डीआयआर मालिका), परिपत्रक क्र.-२९, दि.मार्च २७, २००६ अन्वये, स्वयंचलित मार्गाखालील, निर्गुंतवणुक / बंद करणे / ऐच्छिक निर्धारण ह्यासाठी, ओडीआय फॉर्मच्या भाग-४ मध्ये अहवाल तयार करुन, नेमलेल्या एडी वर्ग-१ बँकेने तो सादर करावयाचा आहे. निर्गुंतणुकीच्या इतर सर्व बाबतीत, सध्या अस्तित्वात असलेल्या कार्यकितींनुसार, पुष्टिदायक कागदपत्रांसह एक अर्ज रिझर्व्ह बँकेकडे सादर केला जावा. एकापेक्षा अधिक भारतीय पक्षांनी गुंतवणूक केलेली असल्यास, गुंतवणूक करणाऱ्या सर्व व्यक्ति / संस्थांनी ओडीआय फॉर्मवर सही करुन तो एडी बँकेच्या नेमलेल्या शाखेकडे सादर करावयाचा आहे. एडी बँकांनी, एकत्रित केलेला व प्रत्येक पक्षाचा तपशील असलेला ओडीआय फॉर्म रिझर्व्ह बँकेकडे पाठवावा. परिचालनाच्या मोबदला-रक्कमेतून गुंतवणूक केली असल्यास हीच कार्यरीत अनुसरावी. रिझर्व्ह बँक परदेशातील प्रकल्पाला केवळ एकच युनिक आयडेंटिफिकेशन क्रमांक देईल.
२) विनियम ६ च्या उपविनियम (२) चा खंड (५) मध्ये केलेल्या तरतुदीनुसार जेव्ही/ डब्ल्यु ओ एस मध्ये केलेल्या गुंतवणुकीसंबंधाचे सर्व व्यवहार हे भारतीय पक्षाने नेमलेल्या एडी बँकेच्या नेमलेल्या शाखेमधूनच केले गेले पाहिजेत. योग्य तो पाठपुरावा करण्यासाठी, एडी बँकेला प्रत्येक जेव्ही/ डब्ल्युओएस च्या बाबतीत पक्षनिहाय लेखी नोंदी ठेवणे आवश्यक आहे.

३) एडी बँकांनी, जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस कडे कर्ज म्हणून धनप्रेषण करणे आणि / किंवा त्या जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस च्या वतीने हमी देणे हे, त्या भारतीय पक्षाची त्या जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस मध्ये इक्विटी गुंतलेली आहे ह्याची खात्री केल्यावरच करावे.

परिपत्रक क्र.फेमा १२० / २००४-आरबी दि.जुलै ७, २००४ मधील विनियम ११ खालील गुंतवणुकी

विनियम ११ च्या तरतुदीनुसार, विदेशातील जेव्ही / डब्ल्युओएस मध्ये गुंतवणूक करण्यासाठी पुढ़ील बाबींचे भांडवलीकरण करुन गुंतवणूक परवानगी आहे - निर्यात किंवा इतर येणे / हक्क - जसे स्वामित्वधन, तंत्रज्ञान विषयक फी, इत्यादि अशा बाबतीत भारतीय पक्षाने अशा भांडवलीकरणाची माहिती ओडीए फॉर्ममध्ये भरुन तो एडी नेमलेल्या बँकेच्या एका शाखेकडे देणे आवश्यक आहे. भांडवलीकरण करुन केलेल्या अशा गुंतवणूकींना, विनियम ६ च्या अटी / शर्तींनुसार २०० टक्क्यांची मर्यादा (कॅप) ठरवीत असतांना विचारात घेतले जावे. याशिवाय, जेव्हा विनियम ११ नुसार निर्यातीतून विनियम १२ (२) अनुसार एडी बँकांनी त्या इनव्हॉईसची कस्टम्सने प्रमाणित केलेले प्रत सुधारित ओडीआर फॉर्मला जोडून तो रिझर्व्ह बँकेकडे पाठवावा. निर्यातीमधून मिळालेला मोबदला (प्रोसिड्स) किंवा मुदतबाह्य (ओव्हरड्यू) हक्क (एनटायटलमेंट्स) यांचे भांडवलीकरण करण्यासाठी रिझर्व्ह बँकेची मंजुरी आवश्यक असुन त्यासाठी भारतीय पक्षांनी ओडीआय फॉर्ममध्ये रिझर्व्ह बँकेकडे विचारार्थ अर्ज करावा.

युनिक आयडेंटिफिकेशन नंबर देणे (एकमेव ओळख क्रमांक)

एडी बँकेकडून ओडीआर फॉर्म मिळाल्यावर रिझर्व्ह बँक प्रत्येक जेव्ही / डब्ल्युओएसला एक युनिक आयडेंटिफिकेशन नंबर देते. भविष्यातील रिझर्व्ह बँकेशी केलेल्या पत्र व्यवहारामध्ये एडी बँका किंवा भारतीय पक्षांनी त्याला उल्लेख करणे आवश्यक आहे. रिझर्व्ह बँकेने विदेशातील प्रकल्पाला असा आयडेंटिफिकेशन नंबर दिल्यानंतरच भारतीय पक्षाने स्थापन केलेल्या अस्तित्त्वात असलेल्या विदेशी कंपनीत, विनियम ६ च्या अनुसार अतिरिक्त गुंतवणूक करण्याची परवानगी एडी बँकांकडून दिली जाईल.

शेअर्सची अदलाबदल (स्वॅपिंग) करुन गुंतवणूक

शेअर्सची अदलाबदल करुन गुंतवणूक करावयाच्या बाबतीत, एडी बँकांना रिझर्व्ह बँकेकडे अशा व्यवहारांची अतिरिक्त माहिती पुढील बाबतीत द्यावी लागते - मिळालेल्या / वाटप केलेल्या शेअर्सची संख्या, दिलेले मिळालेले प्रिमियम, दिलेली/मिळालेली दलाली, इत्यादि व या शिवाय, एफपीआयबीद्वारा अशा व्यवहाराची आतल्या बाजूसाठी (इतर लोग) मंजुरी दिली आहे याचि पुष्टि, त्यांचे मुल्यांकन ठरविलेल्या रीतींनुसार केले गेले असून, परदेशी कंपनीचे शेअर्स, गुंतवणूक करणाऱ्या भारतीय कंपनीच्या नावे केले गेले आहेत. याची खात्री एडी बँका अर्जदारांकडून हमी घेऊ शकतात की भविष्यकाळातील या शेअर्सची विक्री/सस्तांतरण हे अधिसूचना क्र. फेमा २०/२०००-आरबी दिनांक मे ३, २००० च्या वेळोवेळी सुधारित केलेल्या तरतुदीनुसार केले जाईल.

परिपत्रक क्र.फेमा १२० / २००४-आरबी दि.जुलै ७, २००४ मधील विनियम ९ खालील गुंतवणुकी

अधिसूचना ९ च्या तरतुदीनुसार, काही बाबतीतील जेव्ही/ड्ब्ल्यु ओ एसमधील गुंतवणुकीसाठी रिझर्व्ह बँकेची मंजुरी लागते. रिझर्व्ह बँकेने दिलेल्या विशिष्ट/खास मंजुरीखाली एडी बँका धनप्रेषणासाठी परवानगी देऊ शकतात आणि त्यांची माहिती, मुख्य महाव्यवस्थापक, विदेशी मुद्रा विभाग, केंद्रिय कार्यालय, विदेशी गुंतवणूक विभाग, अमर बिल्डिंग, ३ रा मजला, मुंबई-४००००१ यांना फॉर्म ओडीआर भरुन पाठवू शकतात.

एडीआर / जीडीआर संबंधित स्टॉक ऑपशन योजनेखाली विदेशी सिक्युरिटीजची खरेदी

रिझर्व्ह बँकेच्या पूर्व परवानगीशिवाय एडीआर/जीडीआर संबंधित ईएसओपीखाली विदेशी सिक्युरिटीजची खरेदी करण्यासाठी, पाच कॅलेंडर वर्षांच्या एका कालावधीमध्ये, एडी बँका, सेबी/सरकार यांनी दिलेल्या संबंधित मार्गदर्शक तत्वांचे देणाऱ्या कंपनीचे पालन केले गेले असल्यास, युएसडी ५०,००० किंवा त्याचे सममूल्य धनप्रेषण करु शकतात.

बयाणा रक्कम (अर्नेस्ट मनी) किंवा बिडबाँड देण्यासाठी धनप्रेषण

१. अधिसूचनेच्या विनियम १४ च्या तरतुदीनुसार, विनियम ६ नुसार गुंतवणूक करण्यास पात्र असलेला भारतीय पक्ष बँकेकडे गेल्यास, एडी बँका त्याच्याकडून ए२ फॉर्म भरुन घेऊन शक्य त्या मर्यादेपर्यंतचे बयाणा रकमेचे वित्तप्रेषण करु देऊ शकतात किंवा भारताबाहेर संस्थापन झालेल्या कंपनीचा ताबा घेण्याबाबतच्या बोली बोलण्यासाठी (बिडींग) अथवा टेंडर कार्यरींतींसाठी त्यांच्या वतीने बाँड गॅरंटी देऊ शकतात. अशा बिडिंगमध्ये यश मिळाल्यानंतर, एडी बँका ताबा घेण्यासाठी आवश्यक रक्कम ए२ फॉर्म भरल्यानंतर पाठवू शकतात आणि असे धनप्रेषण (बयाणासाठी दिलेली रक्कम धरुन), मुख्य महाव्यवस्थापक, विदेशी मुद्रा विभाग, विदेशी गुंतवणूक विभाग, अमर बिल्डिंग, ३ रा मजला मुंबई ४०० ००१ यांना फॉर्म ओडीआरच्या नमुन्यात कळवितात. अशी बयाणासाठी असलेली रक्कम पाठविताना, एडी बँकांनी भारतीय पक्षांना कळवावे की, अशा पाठविले पक्षाचे प्रत्यावर्तन, विदेशी मुद्रा व्यवस्थापन (रिअलायझेशन, रिपॅट्रिएशन अँड सरेंडर ऑफ फॉरिन एक्सचेंज) विनियम, २००० (तुलनात्मक - अधिसूचना क्र. फेमा ९/२००० - आरबी. दि. ३ मे, २०००) च्या अनुसार केले गेले पाहिजे.

२. जेव्हा भारतीय पक्ष बिडिंग / टेंडर यात यशस्वी होऊनही अशा गुंतवणुकीत पुढे जाऊ इच्छित नसेल तेव्हां, एडी बँकांनी अशा ईएमडी/इनव्होकड बिड बाँड गॅरंटी संबंधीची संपूर्ण माहिती ओडीआर फॉर्ममध्ये, मुख्य महाव्यवस्थापक , विदेशी मुद्रा विभाग, केंद्रिय कार्यालय, विदेशी गुंतवणूक विभाग, अमर बिल्डिंग, ३ रा मजला, मुंबई-४००००१ यांना कळवावी.

३. भारतीय पक्ष बिडमध्ये यशस्वी झाला परंतु कंपनीचा ताबा घेण्यासाठी असलेल्या अटी व शर्ती या, भाग १ मधील विनिमयांनुसार नसल्यास किंवा उपविनियम (३) खाली मिळालेल्या मंजुरी प्राप्त अटींपेक्षा निराळ्या असल्यास भारतीय पक्षाने फॉर्म ओडीआय सादर करुन रिझर्व्ह बँकेची मंजुरी मिळविली पाहिजे.

भारताबाहेरील जेव्ही / डब्ल्युओएसचे शेअर्स विक्री करुन हस्तांतरण ----

खाली दिलेल्या परिच्छेद २ मध्ये दिल्या प्रमाणे, भारतीय पक्षाने एडी बँकेमार्फत अशा निर्गुंतवणुकीची सविस्तर माहिती, निर्गुंतवणुक केल्याच्या तारखेपासुन ३० दिवसांच्या आत

कळवावी. अशा शेअर्स/सिक्युरिटीजची विक्री करुन मिळालेला मोबदला तो मिळाल्याबरोबर व कोणत्याही परिस्थितीत त्या शेअर्स / सिक्युरिटीजची विक्री केल्याच्या तारखेपासून ९० दिवसांच्या आत तो भारतात प्रत्यावर्तित करावा.

जोडपत्र - अ

ईएसओपी अहवाल

ईएसओपी योजनेखाली -------------- मार्च रोजी संपलेल्या वर्षासाठी, भारतीय कर्मचाऱ्यांना / संचालकांना दिलेल्या/वाटप केलेल्या शेअर्सचे विवरणपत्र
(कंपनीच्या लेटरहेडवर व तिच्या एडी बँकेमार्फत सादर केले जावे.)

आम्ही, सर्वश्री ---------------- (भारतीय कंपनी) येथे घोषित करत आहोत की :-

अ. सर्वश्री ----------- (विदेशी कंपनी) यांनी आमच्या कर्मचाऱ्यांना, ईएसओपी योजनेखाली या वर्षी खाली दिल्याप्रमाणे---------------- शेअर्स वाटप केले आहे.

१. वाटप केलेल्या शेअर्सची संख्या -
२. ज्यांनी शेअर्स स्वीकारले आहेत अशा संचालक / कर्मचाऱ्यांची संख्या -
३. प्रेषण केलेली रक्कम -

ब. सर्वश्री ----------- या कंपनीचे भारतीय कंपनीमधील इफेक्टिव होल्डिंग मार्च ३१........ रोजी ५१ टक्के पेक्षा कमी आहे आणि

क. वर दिली गेलेली माहिती आमच्या महिती व विश्वासानुसार खरी आहे.

अधिकृत अधिकाऱ्याची सही :
नाव :
पदनाम :
दिनांक :

प्रति,
मुख्य महाव्यवस्थापक
भारतीय रिझर्व्ह बँक
परदेशी गुंतवणूक विभाग,
केंद्रिय कार्यालय, विदेशी गुंतवणूक विभाग, अमर बिल्डिंग,
३ रा मजला, सर पी एम रोड,फोर्ट,
मुंबई-४००००१.

जोडपत्र ब

ईएसओपी योजनेखाली मार्च -------------- रोजी संपलेल्या वर्षात प्रचालन करणाऱ्या कंपनीने भारतीय कर्मचारी / संचालक यांच्याकडून पुनर खरेदी केलेल्या शेअर्सबाबत विवरणपत्र
(कंपनीच्या लेटरहेडवर व तिच्या एडी बँकेमार्फत सादर केले जावे)

आम्ही, सर्वश्री ----------------------- (भारतीय कंपनी) येथे घोषित करत आहोत की :-

(अ) सर्वश्री ---------------------------(विदेशी कंपनी) यांनी, ईएसओपी योजनेखाली आमच्या कर्मचाऱ्यांना दिलेले शेअर्स वर्षभरात पुनश्च खरेदी केले आहेत.

१. वाटप केलेल्या शेअर्सची संख्या
२. शेअर्स विकणाऱ्या संचालक / कर्मचाऱ्यांची संख्या
३. प्रेषण केलेली रक्कम

ब. सर्वश्री --------------------- या विदेशी कंपनीचे भारतीय कंपनीमधील इफेक्टिव होल्डिंग, मार्ग ३१------------- या रोजी ५१ टक्के पेक्षा कमी नाही आणि

क. वर दिलेली माहिती आमच्या माहिती व विश्वासानुसार खरी आहे.

अधिकृत अधिकाऱ्याची सही :
नाव :
पदनाम :
दिनांक :

प्रति,
मुख्य महाव्यवस्थापक
भारतीय रिझर्व्ह बँक
विदेशी मुद्रा विभाग,
केंद्रिय कार्यालय, विदेशी गुंतवणूक विभाग, अमर बिल्डिंग,
३ रा मजला, सर पी एम रोड,फोर्ट,
मुंबई-४००००१.

फॉर्म ओ डी आय - भाग - १

केवळ कार्यालयीन उपयोगासाठी

मिळाल्याचा दिनांक -------------

आवक क्र.---------------------

विभाग - अ : भारतीय पक्षाची सविस्तर माहिती

१) च्या खाली गुंतवणूक - १)स्वयंचलित मार्ग ---- २)मंजुरीप्राप्त मार्ग -------

(एकापेक्षा अधिक भारतीय पक्ष असल्यास, प्रत्येक पक्षाबद्दलची माहिती वेगवेगळ्या कागदावर देण्यात यावी)

२) भारतीय पक्षाचे नाव -----------

३) भारतीय पक्षाचा पत्ता ------------

शहर ------------- राज्य --------------- पिन क्र.-------------------

४) संपर्क व्यक्ति---------------------------------- हुद्दा------------------

टेलि. क्र.---------------------- फॅक्स---------------------

ई-मेल--------------------------------

५)भारतीय पक्षाचा दर्जा (कृपया योग्य प्रकारावर खूण करावी)

१) पब्लिक लिमिटेड कंपनी ------- २) प्रायव्हेट लिमिटेड कंपनी-----

३) सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम------ ४) पंजीकृत भागीदारी-------

५) मालकी कंपनी / संस्था ------- ६) अ-पंजीकृत भागीदारी------

७) विश्वस्त व्यवस्था (ट्रस्ट)--------- ८) समाज ---------

९) इतर -----------

६) भारतीय पक्षाच्या व्यवसायाचा संकेत (कोड)--------------

एन आय सी कोड- तीन अंकीय स्तरावरील

(भारतीय पक्ष वित्तक्षेत्रात कार्यरत असेल किंवा मालकी, अपंजीकृत भागीदारी किंवा वित्तक्षेत्रातील असल्यास खालील बाब क्र. ७ मध्ये तपशीलवार माहिती द्यावी)

७) मागील तीन वर्षांसाठी भारतीय पक्षाची वित्तसंबंधी माहिती

तपशील	**वर्ष १ ३१-३-**	**वर्ष २ ३१-३**	**वर्ष ३ ३१-३**
विदेशी मुद्रा मिळकत (जेव्ही/डब्ल्यु ओ एस ह्यांना केलेली इक्वीटी निर्यात सोडून)			
निव्वळ नफा			
भरणा झालेले भांडवल			
निव्वळ मूल्य अ) भारतीय पक्ष ब) कंपनी गट @			

@ परित्रक क्र. फेमा १२०/ आरबी-२००४ दिनांक जुलै ७, २००४ च्या विनियम ६(३) मधील स्पष्टीकरणाच्या अन्वये.

८) भारतीय पक्ष व त्यांचा गट ह्यांच्या आधीच कार्यरत असलेल्या किंवा अंमलबजावणीखाली असलेल्या संयुक्त उद्योग (जेव्ही) आणि संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक उद्योग (डब्ल्यु ओ एस) ह्यासंबंधी माहिती.

अ.क्र.	भारतीय पक्षाचे नाव	रिझर्व्ह बँकेने दिलेला युनिक आयडेंचिफिकेशन क्रमांक.
१.		
२.		
३.		

९) ही गुंतवणूक कशासाठी आहे (योग्य चौकटीत खूण करा)

अ) नवीन प्रकल्प (भाग ब मध्ये सविस्तर माहिती द्यावी)

ब) सध्या अस्तित्वात असलेला प्रकल्प * (भाग क मध्ये सविस्तर माहिती द्यावी)

* भारतीय पक्षाने प्रवर्तन केलेल्या, आधीच अस्तित्वात असलेल्या जेव्ही /डब्ल्यु ओ एस मधील आर्थिक हितसंबंध मिळविण्याबाबत.

भाग ब - नवीन प्रकल्पामधील गुंतवणुकीची सविस्तर माहिती

केवळ रिझर्व्ह बँकेच्या उपयोगासाठी युनिक आयडिंटिफिकेशन क्रमांक												

१) गुंतवणुकीचा हेतु (योग्य त्या प्रकारावर खूण करा)

अ) जेव्ही मध्ये भाग ----- ब) डब्ल्यु ओ एस मध्ये सहभाग-------

क) एखाद्या विदेशी संस्थेचा संपूर्ण ताबा--------

ड) एखाद्या विदेशी संस्थेचा अंशतः ताबा--------

ई) विधिसंस्थापित नसलेल्या संस्थेत गुंतवणूक--------

फ) इतर --------------

२) जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चा तपशील

अ) जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चे नाव--------------------

ब) जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चा पत्ता------------------

क) देशाचे नाव----------------------

ड) ई-मेल-------------------------

ई) जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस अनुसरत असलेले लेखावर्ष-----------

३) जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चा व्यावसायिक / कार्यकारी संकेत (कोड)-----------

४) जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस ही एस पी व्ही आहे काय ? (हो/ ना) ---------#

हो असल्यास कृपया विभाग ५ मध्ये सविस्तर माहिती द्यावी.

भांडवल रचना

	(अ) भारतीय पक्ष	आर्थिक हितसंबंध %		(ब) विदेशी भागीदार	आर्थिक हितसंबंध %
१.			१.		
२.			२.		
३.			३.		

भाग क अस्तीत्वात असलेल्या प्रकल्पातील गुंतवणुकीची सविस्तर माहिती

रिझर्व्ह बँकेने दिलेल्या १३ अंकी युनिक आयडेंटीफिकेशन क्रमांक												

१. पूरक गुंतवणुकीचा हेतु (कृपया योग्य प्रकारावर खूण करा)

अ) विदेशातील अस्तित्वात असलेल्या जेव्ही/डब्ल्यु ओ एस मधील इक्वीटीमध्ये वाढ------

ब) अधिमानित (प्रिफरन्स) इक्वीटी/ परिवर्तनीय कर्जात वाढ-----

क) अस्तित्वात असलेल्या जेव्ही/ डब्ल्यु ओ एस ला अनुदान / कर्जात वाढ------

ड)हमींमध्ये वाढ / मुदत वाढ---------

ई) अ-विधिसंस्थापित संस्थांना धनप्रेषण---------

फ) इतर------

२. भांडवलाची रचना

	(अ) भारतीय पक्ष	आर्थिक हितसंबंध %		(ब) विदेशी भागीदार	आर्थिक हितसंबंध %
१.			१.		
२.			२.		
३.			३.		

भाग-ड जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस साठी निधी उभारणे

(रक्कम एफ सी वाय ००० मध्ये)

१. परदेशात ताबा घेतलेल्या मिळकतीचे संपूर्ण मूल्य---------

२. भारतीय पक्षासाठी परदेशातील मिळकतीचे मूल्य----------

३. वित्तविषयक जबाबदारी (लागु असलेल्या एफ सी वाय मध्ये) एफ वाय सी --------रक्कम-----.

४. भारतीय पक्षाने गुंतवणूक केल्याची रीत.

१) रोकड धनप्रेषण---------

अ) ई ई एफ सी----------

ब) बाजारातील खरेदी-----------

२) भांडवलीकरणाची बाब

अ) यंत्रसामुग्रीचे भांडवलीकरण------

ब) इतर (कृपया तपशील द्यावा)------

एकूण अ (भारतीय पक्ष)

५. जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस हा एस पी व्ही आहे काय (होय / नाही)

अ. होय असल्यास एसपीव्हीचा हेतु

१. परदेशात मिळविलेल्या मिळकतीचे संपूर्ण मूल्य----

२. एसपीव्ही द्वारा प्रत्यक्ष / अप्रत्यक्ष मदत (इन्फ्युजन)-----

२. भारतीय पक्षाकडून हमी / प्रतिहमी घेऊन परदेशात उभारलेला निधी---------

३. भारतीय पक्षाकडून हमी / प्रतिहमी न घेता परदेशात उभारलेला निधी---------

४. विदेशी गुंतवणूकदारांकडून इक्वीटी / प्रिफरन्स इक्वीटी / शेअर होल्डर्सचे कर्ज ह्या रुपात मिळालेला निधि.----------

५. सुरक्षीकरण (सिक्युरिटायझेशन)-------------

६. इतर एखादी रीत / मार्ग (कृपया तपशील द्यावा)----------

एकूण ----------

६. हमी / इतर निधिविषयक नसलेल्या जबाबदाऱ्या ----------

सूचना - वित्तविषयक जबाबदारी म्हणजे, इक्वीटीसाठी दिलेली रक्कम, कर्ज आणि भारतीय पक्षाने त्याच्या विदेशातील संयुक्त उद्योगाला किंवा संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक संस्थेला किंवा त्यांच्या वतीने दिलेल्या हमीची १०० टक्के रक्कम.

विभाग - ई भारतीय पक्षाने द्यावयाचे घोषणापत्र

१. अ) अर्जदार पक्ष (एक किंवा अनेक), त्यांचे प्रवर्तक, संचालक इत्यादि एखाद्या अन्वेषक / अंमलबजावणी मंडळाच्या तपासणीखाली / चौकशीखाली आहेत काय? होय असे असल्यास त्या प्रकरणाची चौकशी / अभिनिर्णय/ वासलातीची रीत इत्यादि बाबतची सध्याच्या परिस्थितीबद्दल सह त्याची थोडक्यात माहिती.

ब) प्रवर्तक भारतीय पक्ष हा/हे सध्या निर्यात-मोबदल्याची रक्कम वसुल न झाल्याने रिझर्व्ह बँकेच्या ताकीद-यादीवर (कॉशन लिस्ट) किंवा रिझर्व्ह बँकेने प्रसारित केलेल्या, बँक प्रणालीमधील थकबाकीदारांच्या यादीवर आहेत काय ? तसे असल्यास त्याबाबत भारतीय पक्षाची / पक्षांची परिस्थिती / दर्जा.

क) प्रस्तावित संस्था स्थापन करण्यासाठी/ ताबा घेण्यासाठी, यजमान देशात उपलब्ध असलेले खास लाभ / प्रलोभने ह्यासह ह्या प्रस्तावाशी संबंधित इतर कोणतीही माहिती.

मी / आम्ही येथे प्रमाणित करतो वर दिलेली माहिती सत्य व खरी आहे.

(अधिकृत अधिकाऱ्याची सही)

ठप्पा/ठसा

स्थळ -------------

तारीख -------------

नाव ----------------

पदनाम __________

सहपत्रांची यादी

१.	४.
२.	५.
३.	६.

विभाग एफ ः भारतीय पक्षाच्या वैधानिक लेखापरीक्षकाचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येत आहे की, वेळोवेळी सुधारित केलेल्या फेमा अधिसूचना १२०/आरबी २००४ दि, जुलै ७,२००४ (विदेशी मुद्रा व्यवस्थापन (विदेशी सिक्युरिटीचे सस्तांतरण व प्रचालन) विनियम २००४) अटी व शर्तींचे, अहवालामध्ये असलेल्या गुंतवणुकीबाबत पूर्ण करण्यात आल्या आहेत. विशेषतः असेही प्रमाणित करण्यात येत आहे की,

(१) ही गुंतवणूक मालमत्तेसंबंधी किंवा बँकव्यवसायासंबंधी नाही आणि

(२) गुंतवणुकीसाठी केलेले वित्तप्रेषण विदेशामध्ये आधीच केलेल्या सर्व गुंतवणूकींसाठी केलेली वित्तप्रेषणे आणि निर्याती व इतर थकबाकी भांडवलीकरण / शेअर्सची अदलाबदल / ईसीबीच्या / एफसीसीबीच्या शिल्लक रकमेमधून, स्वयंचलित मार्गाखाली विदेशात केलेल्या गुंतवणुकी ह्या रीझर्व्ह बँकेने वेळोवेळी घातलेल्या अटींच्या मर्यादेच्या आतच आहेत. शेवटच्या ताळेबंदाच्या दिनांकाच्या दिवशी, म्हणजे ---------रोजी भारतीय पक्षाच्या निव्वळ मूल्याच्या संदर्भात ते पडताळून पाहण्यात आले आहे.

(३) ह्या गुंतवणुकीसाठी नियत केलेल्या मूल्यांकन मानकांचे अनुपालन करण्यात आले आहे.

(४) ईसीबीच्या मार्गदर्शक तत्वांचे अनुपालन करण्यात आले आहे.

५) तसेच या भारतीय पक्षाने (अ) मागील वर्षात निव्वळ नफा मिळविला आहे. (ब) संबंधित विनियामक प्राधिकरणाने नियत केलेले भांडवल - सुयोग्यतेचे प्रुडेन्शियल निकष पूर्ण केले आहेत. (क) त्याची नोंदणी भारतातील सुयोग्य अशा विनियामक प्राधिकारणाकडे झालेली आहे आणि (ड) भारतामधील तसेच विदेशातील संबंधित विनियामक प्राधिकारणांकडून वित्तविषयक क्षेत्रात कार्य करण्यासाठी गुंतवणूक करण्याबाबत मंजुरी मिळविली आहे.*

सूचना - * केवळ वित्तविषयक सेवा क्षेत्रातील (विमा, म्युच्युअल फंड, ऍसेट्सचे व्यवस्थापन इत्यादि) गुंतवणुकीसाठी लागु.

ईसीबी /एफसीसीबीमधील शिल्लक निधीमधून गुंतवणूक केल्यास लागु.

(कंपनीच्या वैधानिक लेखापरिक्षकाची सही)
कंपनीचे नाव, शिक्का, व नोंदणी क्रमांक

भाग - २

धनप्रेषणाचा अहवाल

केवळ कार्यालयीन उपयोगासाठी -

मिळाल्याचा दिनांक -------------

आवक क्रमांक ------------------

अस्तित्वात असलेल्या जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस मध्ये गुंतवणूक असल्यास कृपया युनिक आयडेंटिफिकेशन क्रमांक द्यावा.														
क्र.														

१. कंपनीचे नाव --------------------------

२. मागील अहवालापासून कंपनीच्या नावात काही बदल झाला आहे काय ? (होय / नाही) होय असल्यास जुन्या कंपनीचे नाव द्यावे.

हल्ली / सध्या केलेल्या वित्तप्रेषणाची सविस्तर माहिती

(रक्कम एफ सी वाय च्या ००० मध्ये)

अहवाल पाठविणाऱ्या एडी चा संकेत (कोड)------------- विदेशी मुद्रा ----------------			
अ) ई ई एफ सी खात्यामधून			
इक्वीटी	कर्ज	हमी (आवाहन केलेली)	वित्तप्रेषण (भरणा) केल्याचा दिनांक
ब)बाजारातून खरेदी करुन			
इक्वीटी	कर्ज	हमी (आवाहन केलेली)	वित्तप्रेषण (भरणा) केल्याचा दिनांक
क) एडीआर / जीडीआर निधीमधून			
इक्वीटी	कर्ज	हमी (आवाहन केलेली)	वित्तप्रेषण (भरणा) केल्याचा दिनांक
ड) शेअर्सच्या अदलाबदली मधून			
इक्वीटी	कर्ज	हमी (आवाहन केलेली)	अदलाबदल केल्याचा दिनांक

ई) भारतात किंवा भारताबाहेर ठेवलेल्या ईसीबी/ एफसीसीबीच्या शिल्लक रकमेमधून			
इक्वीटी	कर्ज	हमी (आवाहन केलेली)	व्यवहार केल्याचा दिनांक
जी) निर्यात किंवा येणे असलेल्या इतर रकमेचे भांडवलीकरण @			
भांडवलीकरण केल्याचा दिनांक----------------		रक्कम -	
एच) हमी दिल्याचा दिनांक----------		रक्कम -	
(नवी / सध्याच्या हमीची मुदतवाढ)			
वैधतेचा (व्हॅलिडिटी) काल			

सूचना - ** स्विफ्ट कोडच्या अनुसार कृपया विदेशी मुद्रेचे (एफ सी वाय) नाव द्यावे.

@ भांडवलीकरण केलेल्या इतर येणे रकमेचा तपशील द्यावा, म्हणजे, स्वामित्वधन, तंत्रज्ञान माहिती शुल्क, सल्लागार शुल्क इत्यादि.

आम्ही येथे पुष्टि देत आहोत की हे वित्तप्रेषण

१. नियत केलेल्या अटी व शर्तींचे भारतीय पक्षाने पालन केले असल्याचे वैधानिक लेखापरीक्षकांनी दिलेल्या प्रमाणपत्राच्या आधारावर, स्वयंचलित मार्गाने करण्याची परवानगी / मुभा आहे.

२. रिझर्व्ह बँकेने दिलेल्या मंजुरीपत्रामधील अटी व शर्तीनुसार आहे, आणि --

३. आवाहन केलेल्या (इनव्होकड्) हमीच्या बाबतीत, परदेशातील जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस ला / च्या वतीने दिलेल्या हमीमधील अटी व शर्तीनुसार वित्तप्रेषण करण्यात आले आहे.

स्थळ - (बँकेच्या अधिकृत अधिकाऱ्याची सही)
दिनांक -

नाव -
हुद्दा -
टेलि क्र.-
फॅक्स क्र.-

भाग - ३

वार्षिक कार्यकृती अहवाल (एपीआर)

(जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस अस्तित्वात असेपर्यंत, दर वर्षी, त्या जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस ची वार्षिक लेखा बंद झाल्यानंतर ३ महिन्यांच्या आत, नेमलेल्या एडी वर्ग-१ बँकेच्या मार्फत, चार्टर्ड अकांउंटटद्वारा प्रमाणित करुन सादर केला जावा.)

१. एपीआर चा दिनांक ----------------------

२. युनिक आयडेंटिफिकेशन क्रमांक -------

(आरबीआय ने दिलेला १३ अंकी युनिक आयडेंटिफिकेशन क्रमांक दिला जावा)

३. मागील अहवालानंतर भांडवली रचनेतील बदल

	रक्कम (नवीन)	% शेअर (नवीन)
भारतीय		
विदेशी		

४. मागील २ वर्षांची जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस ची कार्यकारी माहिति

(रक्कम ००० एफसीवाय मध्ये)

	गेले वर्ष	सध्याचे वर्ष
१. निव्वळ नफा / तोटा		
२. लाभांश		
३. निव्वळ मूल्य		

५. जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस कडून केले गेलेले प्रत्यावर्तन

संयुक्त उद्योग (जेव्ही) आणि संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक संस्था (डब्ल्यु ओ एस) ह्यांच्याकडून मिळालेले विदेशी चलन.

	संपलेल्या गेल्या वर्षात	व्यापाराची सुरुवात झाल्यापासून
१. नफा		
२. लाभांश		
३. मागे ठेवलेली मिळकत *		
४. भारतामधील गुंतवणूक		
५. इतर **(कृपया तपशील द्यावा)		

(*जेव्ही/ डब्ल्यु ओ एस ने मिळविलेल्या नफ्यातून मागे ठेवलेला व जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस मध्ये गुंतवलेली रक्कम सूचित करते.)

**स्वामित्वधन, तंत्रज्ञान माहिती शुल्क, सल्लागार शुल्क इत्यादि

६. गेल्या अहवालानंतर स्टेप डाउन सहाय्यक संस्थांमधील गुंतवणूक

देश	
जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस चे नाव	
गुंतवणुकीची रक्कम	

स्थळ ----------------

दिनांक --------------

(अधिकृत अधिकाऱ्याची सही)

शिक्का / सील

नाव -------------------------------

हुद्दा ----------------

(कंपनीच्या वैधानिक लेखापरीक्षकाची सही)

कंपनाचे नाव, शिक्का व पंजीकरण क्रमांक

(बँकेच्या अधिकृत अधिकाऱ्याची सही.-------------

नाव -----------------------

हुद्दा --------------------

भाग - ४

जेव्ही / डब्ल्यु ओ एस यांचे बंद करणे / निर्गुंतवणुक / ऐच्छिक निर्धारण / गुंडाळणे ह्यावरील अहवाल.

नेमलेल्या एडी वर्ग - १ बँकेने सादर करावयाचा आहे

(सर्व रकमा एफ सी वाय हजारांमध्ये)

एडी वर्ग -१ बँकेचे नाव व पत्ता --

एडी संकेत (कोड) ----------------------

रिझर्व्ह बँकेने दिलेला युनिक आयडेंटिफिकेशन क्रमांक

एपीआर नियमीतपणे सादर केले जातात काय? (होय / नाही)

मागील एपीआर कोणत्या कालावधीसाठी होता व तो पाठविल्याचा दिनांक -----------

गुंतवणुकीबाबत माहिती

इक्विटी	कर्ज	दिलेल्या हमी

वित्तप्रेषणाबाबत माहिती

इक्विटी	कर्ज	आवाहन केलेल्या (इनव्होक्ड) हमी

शेवटच्या एपीआर नंतर भांडवल रचनेतील बदल

इक्विटी	कर्ज	दिलेल्या हमी

निर्गुंतणुकीमुळे प्रत्यावर्तित केलेली रक्कम

इक्विटी	कर्ज

हे प्रमाणित करण्यात येत आहे की (लागु नसलेले खोडा) ---

१. अ) विदेशातील संयुक्त उद्योग (जेव्ही) किंवा संपूर्ण मालकीची सहाय्यक संस्था (डब्ल्यु ओ एस) ह्यांचे शेअर्स नोंद झालेले आहेत अशा स्टॉक एक्सचेंज च्या द्वारेच विक्री करण्यात आली आहे.

ब) स्टॉक एक्सचेंजमध्ये शेअर्सची नोंदणी झाली नसल्यास आणि खाजगी व्यवस्थेमधून त्या शेअर्सची निर्गुंतवणुक केली गेल्यास, संयुक्त उद्योग किंवा संपुर्ण मालकीच्या सहाय्यक कंपनीत्या अलिकडील वित्तविषयक विवरणपत्रांवर आधारित अशा, चार्टर्ड अकाउंटंट / प्रमाणित सार्वजनिक लेखापरीक्षकाने शेअर्सची रास्त किंमत म्हणून प्रमाणित केलेल्या किंमतीपेक्षा शेअर्सची किंमत कमी नाही.

क) संयुक्त उद्योग किंवा संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक कंपनीकडून, भारतीय पक्षाला, लाभांश, तंत्रज्ञान शुल्क, सल्लागार शुल्क, दलाली, किंवा इतर प्रकारची थकबाकी येणे नाही.

ड) विदेशातली कंपनी किमान एक वर्षभर कार्यरत आहे आणि वार्षिक कार्यकृती अहवाल व त्यासह त्या वर्षांची हिशेब तपासलेली लेखा रिझर्व्ह बँकेकडे सादर करण्यात आली आहे.

ई) भारतीय पक्ष हा सीबीआय / ईडी/ सेबी / आयआरडिए किंवा भारतामधील इतर कोणत्याही नियामक प्राधिकरणाच्या चौकशीखाली नाही.

स्थळ -
दिनांक

(बँकेच्या अधिकृत अधिकाऱ्याची सही)

नाव
हुद्दा
टेलिफोन क्र.
फॅक्स क्र

शिक्का / सील

जोडपत्र

महापरिपत्रकात एकत्रित केलेल्या परिपत्रकांची / अधिसूचनांची यादी विदेशातील संयुक्त उद्योगात / संपूर्ण मालकीच्या सहाय्यक उद्योगात / संपूर्ण मालकीच्या उद्योगात थेट गुंतवणूक

प्रसृत केलेल्या अधिसूचना

अनु. क्र.	अधिसूचना क्र.	दिनांक
१.	फेमा. / १२० आरबी - २००४	०७ जुलै, २००४
२.	फेमा. / १३२ आरबी - २००५	३१ मार्च, २००५
३.	फेमा. / १३५ आरबी - २००५	१७ मे, २००५
४.	फेमा. / १३९ आरबी - २००५	११ ऑगस्ट, २००५
५.	फेमा. / १५० आरबी - २००६	२१ ऑगस्ट, २००६

अनु. क्र.	परिपत्रक क्र.	दिनांक
१.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. १४	०१ ऑक्टोबर, २००४
२.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ३२	०९ फेब्रुवारी, २००५
३.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ४२	१२ मे, २००५
४.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ९	२९ ऑगस्ट, २००५
५.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. २९	२७ मार्च, २००६
६.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.३०	०५ एप्रिल, २००६
७.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ३	०३ जुलै, २००६
८.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ६	०६ सप्टेंबर, २००६
९.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ११	१६ नोव्हेंबर, २००६
१०.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ४१	२० एप्रिल, २००७
११.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ४९	३० एप्रिल, २००७
१२.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र.५०	०४ मे, २००७
१३.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ५३	०८ मे, २००७
१४.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ६८	०१ जुन, २००७
१५.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ७२	०८ ,जुन, २००७
१६.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ७५	१४ जुन, २००७
१७.	एपी (डिआयआर सिरीज) परिपत्रक क्र. ७६	१९ जुन, २००७